

РЕЦЕНЗИЯ

От: Проф. Тодорка Игнатова Костадинова, д.и., директор „Международно сътрудничество, качество и акредитация“ в Медицински университет – Варна, професор в професионално направление “3.7 Администрация и управление” във Факултет по обществено здравеопазване, ул. „Марин Дринов“, 55, Варна 9002, тел. 052 677 089, мобилен тел.: 0889588408, e-mail: kostadinova@mu-varna.bg,

член на научно жури съгласно Заповед № Р-109-173 от 23.04.2021г. на Ректора на Медицински университет - Варна

Относно конкурс за заемане на академична длъжност “Професор” в област на висшето образование “3. Социални, стопански и правни науки”, професионално направление “3.7 Администрация и управление”, по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ към МУ-Варна, в Медицински колеж - Варна, учебен сектор (УС) „Помощник фармацевт“, обявен в Държавен вестник, бр. 17/26.02.2021 г. съгласно Заповед Р-109-173 от 23.04.2021г. на Ректора на Медицински университет – Варна.

На конкурса се е явил и е допуснат един кандидат - доц. Антоанета Здравкова Цветкова, д.и. Представени са всички необходими документи съгласно изискванията на Закона за развитие на академичния състав в България, Правилника за приложение на Закона за развитие на академичния състав в България, Правилника за развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна и обявените условия по конкурса.

Биографични данни

Доцент Антоанета Здравкова Цветкова, д.и. е родена 1971г. Възпитаник е на ЕСПУ “В. Левски“, гр. Шумен. През 1992 г. успешно завършва Медицински колеж с ОКС професионален бакалавър „Помощник фармацевт“. През 2008 г. придобива магистърска степен по Здравен мениджмънт във МУ-Варна, а през 2021 г. придобива и магистърска степен като „Експерт здравни технологии“ в МУ-София. Научно-изследователските й

интереси намират реализация в процеса на разработката на дисертационния ѝ труд, който защитава успешно през 2015 г. Темата на дисертацията е: „Социални и фармакоикономически аспекти при употребата на лекарствени продукти, отпускани без рецепта“. През годините Доц. Цветкова работи систематично и устойчиво в областта на фармацията, здравното управление и оценката на здравните технологии, както в практически, така и в преподавателски и научно – изследователски аспект. Тя има над двадесет годишен стаж в различни аптечни структури – болнична аптека, аптека открит тип, аптекен склад. Във всеки етап от работата си доц. Цветкова последователно надгражда и съчетава професионалното си развитие с успешна академична кариера: в периода 2010 – 2021 година заема длъжностите асистент, доцент, ръководител на учебен сектор „Помощник-фармацевт“ и в момента е директор на Медицински колеж – Варна. Доц. Антоанета Цветкова има необходимото образование, специализации и специализирани курсове като Магистър „Оценка на здравни технологии с фармакоикономика“, професионално направление „Фармация“, Фармацевтичен факултет към Медицински университет – София; Магистър „Здравен мениджмънт“, Факултет по обществено здраве към Медицински университет – Варна; Доктор по икономика в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ от 2015 г. Доц. Цветкова притежава широк диапазон от професионални знания и компетенции, които поддържа и надгражда с различни обучения в България и в чужбина като някои от тях са: „Hospital pharmacy and pharmacoeconomics“ 2019 г.; „Big data – извличане на информация и анализи“ 2018г. ISPOR Bulgarian Chapter и БНДФ; „Ценообразуване и реимбурсиране“ и „Оценка на здравните технологии“ 2015; „Фармакоикономика и клинична епидимиология с биостатистика“.

Практическият опит на доц. Цветкова започва като фармацевт във Военноморска болница – Варна; работила е като дилър продажби болничен пазар към склад „Санита-трейдинг“, в различни аптеки („Медикус“, „Галантус“). Това допринася за придобиване на ценен опит, познания, умения и компетентности във фармацевтичния сектор, в търговията на едро и дребно с лекарствени продукти, хранителни добавки и медицински изделия, в областта на социалната фармация и икономиката, които я правят ценен и търсен преподавател и експерт в тази област.

Доц. Цветкова прилага успешно и градивно професионалните и управленските си компетенции и умения в процеса на кариерното си развитие като асистент и доцент,

като експерт в български и международни изследователски екипи, като председател и член на общински комисии на Община – Варна: от 2015 г. тя е общински съветник, председател на ПК „Здравеопазване“, от 2019 г. е председател на ПК „Наука и образование“ към Общински съвет – Варна; участва като член на редица постоянни и временни комисии, член е на Консултативния съвет по превенция на ХИВ/СПИН към Общински съвет – Варна и на Общото събрание на акционерите на МБАЛ „Света Анна – Варна“ АД като представител на Община Варна. В периода 2017-2019 г. тя участва като експерт в работни комисии за оценка на здравните технологии към Националния център по обществен здраве и анализи (НЦОЗА) - София.

Балансираното съчетание на практическата ѝ работа и управленския опит през годините изгражда устойчива основа за развитие на научно-изследователските, педагогически и експертни качества на доц. Цветкова.

Владеенето на чужди езици (**английски и руски**) ѝ помага за комуникациите в международна среда, както и в работата ѝ с чуждоезикова научна литература.

Оценка на научно-изследователската, учебна и административна дейност на Доц. Антоанета Цветкова, д.и.

От академичната справка на доц. Антоанета Цветкова, д.и. относно публикациите, цитиранията и научните профили на наукометричните показатели се вижда, че са изпълнени изискванията за заемане на академичната длъжност “Професор”.

Представени са: общ брой статии - 84, за доктор - 4, за доцент - 61., за професор - 20, две монографии, една книга. Публикации с IF 2 бр (IF 9,733), статии реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни SJR 8 бр, 36 - в международни научни списания, 34 - в български, h-index 5. Списък с цитирания, покриващи минималните изисквания за заемане на академична длъжност „професор“ общ брой точки - 120 (при 100 т. изискуем минимум).

По показатели А, Б, В, Г:

A1. Дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен „ доктор“ на тема :“Социални и фармакоикономически аспекти при употребата на лекарствени продукти, отпускани без рецепта“, МУ-Варна, 2015 г.

B3. Хабилизационен труд – монография. „Регионална здравна политика-оценка и възможности за оптимизиране. Популяризиране на политики на община Варна

свързани със здравето на жителите ѝ за периода 2015-2019 г. (монография). Варна: МУ-Варна; 2021. 145 с. ISBN: 978-619-221-312-1.

Г5. Публикувана книга на базата на защитен дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ или за присъждане на НС „доктор на науките“ на тема: „ОТС лекарствени продукти – пазар, аспекти на употреба, профил на потребителя – книга дисертация. Варна: МУ–Варна; 2021. 186 с. ISBN: 978-619-221-311-4.

Г6. Статии и доклади, публикувани в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази данни с научна информация Статии и доклади, публикувани в научни издания, нереферирани списания с научно рецензиране - 5 бр.

Г7. Статии и доклади, публикувани в нереферирани списания с научно рецензиране или публикувани в редактирани колективни томове – 10 бр.

Общ брой точки по тези показатели – 205.33 при изискуем минимум от 200 точки.

Разпределението на научните публикации е както следва:

- 4 статии са за придобиване на ОНС „доктор“;
- 61 статии - за заемане на АД „Доцент“;
- 19 статии - по настоящия конкурс за заемане на АД „Професор“

В допълнение Доц. Цветкова има участия в над 30 научни форума: 10 с пълнотекстови доклади в български научни форуми, 12 с международно участие, 8-международни. В статиите в конкурса за професор е самостоятелен автор на 3 статии, първи автор на 6 статии, съавтор на 6 статии. По данни от приложената справка, 5 от публикациите се реферират в Web of Science (WOS) и покриват изискванията на МУ-Варна за 200 точки, като 50 от тях са от статии в научни издания, реферирани и индексирани в световноизвестни бази. По този показател, кандидатката отговаря на допълнителните изисквания на МУ-Варна.

Публикациите, които се реферират в WOS по тематика са посветени на скрининга, лечението и придържането към терапия за три социално значими заболявания – рак на гърдата, депресия и диабет. В четири от тези публикации доц. Цветкова е първи автор, което показва изследователска отговорност и водещ принос в проучванията. Публикациите в нереферирани списания допълват темите на проучванията в областта на съгласието и спазването на терапията, педиатрични пациенти – качество на живот и профилактика, употреба на безрецептни лекарствени продукти и маркетинг. Представени са още четири публикации към конкурса употребата на безрецептни

лекарства и превенцията на социално значими заболявания, които са допълнителни над минималните национални изисквания.

Проучванията и научните публикации на Доц. Антоанета Цветкова се характеризират с актуалност и приложимост в практиката. Те са разработени в академичен стил и показват добра осведоменост в съвременната научна и практическа проблематика. Научната продукция съответства на изследователското развитие на кандидата и удовлетворява изискванията на Правилника към ЗРАСРБ и на Правилника за Развитие на академичния състав на Медицински университет – Варна.

Резюме на приносите на кандидата, групирани в следните области:

Приноси в област „Оценка на здравните технологии“

- Изведени са актуални проблеми на съвременното здравеопазване, а именно влиянието на новите здравни технологии върху системата на здравеопазване и са дефинирани мерки за осигуряване на достъпа на пациентите до тях, чрез изграждане на подходящи механизми на политическо ниво. Съвременното здравеопазване се движи от новите технологии във всички негови аспекти. Те подпомагат лекарите при правилната диагноза, пациентите - при приема на лекарства, лечение и като цяло здравеопазването, въвеждайки нови методи за лечение, които спестяват средства, време и подобряват качеството на живот.
- Разработена е рамка на общинската политика по здравеопазване на база на изследване на влиянието на новите технологии върху социално значими заболявания, като диабет, рак на млечната жлеза и нови медицински изделия.
- Изследван е въпросът за оценяване на здравните технологии като част от държавната и от общинската политика. Предложено е включване на регионалните власти в този процес, с което се обогатява начина за оценяване, включване на заинтересованите страни в този процес и ново разбиране в български условия.
- Извършени са проучвания в областта на диабета, рак на млечната жлеза в община Варна и са изведени резултати за честотата на заболяемостта, използваните лекарствени продукти и заплатени средства от РЗОК.

Научни трудове в тази област, съгласно приложената справка са: №№ Г6-3, Г6-4, Г7-9.

Приноси в област “Управление и развитие на фармацевтичните грижи”

- Установено е, че знанията и уменията на фармацевтите са необходими за анализа и оценката на ефективността на решенията на макро ниво, влияещи върху пациента в сферата на фармацията, като част от здравеопазването. Потвърдена е концепцията на FIP "Фармацевтични грижи" като все по-нужна за по-доброто лечение на българския пациент, което освен подобряване качеството и продължителността на живота оказва благотворно влияние и върху бюджета за здраве като спестява значителни средства.
- Доказано е, че фармацевтичните грижи могат да намалят, както броя на грешките, така и разходите, предизвикани от тях. Открито е водещата роля на фармацевтите за осигуряване на безопасността на пациентите на индивидуално ниво, както и на организационно и политическо ниво. Безопасността на лекарствената терапия е глобален проблем и много държави я поставят на върха на своите национални здравни приоритети.

Научни трудове в тази област, съгласно приложената справка: №№ Г6-1,2; Г7-1,2; Г7-4.

Приноси в област „Маркетинг на ОТС лекарствени продукти“

- Анализирани са и са установени общите тенденции във фармацевтичния сектор, които рефлектират и върху промените на пазара на фармацевтичния продукт и върху профила на потребителя. Очертани са по-съществените характеристики на променящият се статус и профил на съвременния потребител в условията на конкурентна пазарна среда в лекарстvosнабдяването и лекарствообслужването у нас.
- Установено е, че растежът на глобалния пазар на ОТС, функционални храни и хранителни добавки се дължи и на повишаване на осведомеността относно превантивните здравни грижи в ежедневието на съвременния потребител, като по-голямата консумация на тази категория продукти е съпроводена и с лесен достъп в качеството им на ОТС продукти.
- Изведени са социално-медицински, икономически и организационни фактори за употребата на ОТС. Изтъкнато е, че важно значение има рекламата във всичките й форми, в процеса на реализация на ОТС продукти и обема на продажби.

- Изведени са характеристики на потребителите на ОТС, които да бъдат в помощ за мениджъри на аптеки, аптечни складове, фармацевтични представителства за разработване на рекламни и промоционални кампании на ОТС продукти.
- Открити са известни различия по отношение на нагласите за самолечение и демографските характеристики на пациентите в сравнение с потребителите на ОТС в други държави от ЕС.
- Разработен е алгоритъм на терапевтично поведение при пациенти с хронично незаразно заболяване (АР) десизионен анализ, чрез които е възможно да бъде постигнат контрол при правилно избран ОТС АХ и да доведе до спестявания на средства за пациентите и на здравните и осигурителните институции.

Научни трудове в тази област, съгласно приложената справка са: №№ Г5; Г7-3; Г7-5; Г7-10; допълнителни статии - 2.

Приноси в област „Анализ на здравната система и регионална здравна политика”

- Установено е, че липсва методологична рамка, чрез която доказателствата за влиянието върху здравето на различни фактори на жизнената среда могат да бъдат ясно формулирани и изследвани. Изведен е проблемът при провеждането на общински политики - липсата на национална методика за оценката на въздействието на публичните политики върху здравето.
- Извършен е анализ на законодателната рамка в областта на здравеопазването на национално и местно ниво, съобразен с директивите на ЕС в областта на децентрализацията на дейностите на централната власт, регламентираща правата и задълженията на местните власти. Направени са изводи, анализи и препоръки на базата на преки проучвания за периода 2015-2019 година с поглед върху реалната дейност и резултатите от заложените и проведени социални, превантивни, здравни проекти от автора.
- Анализът на здравните политики и резултатите от тях са в полза не само за Община Варна, а и за други общини, предвид факта, че задачите, механизмите на финансиране и националните програми, разгледани в научните трудове са едни и същи и, че всички те са подчинени на единната здравна стратегия на Р.България синхронизирана с тази на Европейския съюз. Потвърждава се идеята, че профилактичните програми са механизъм за подобряване на достъпността до здравни услуги.

- На основата на анализа и оценката са предложени аргументирано конкретни предложения и са защитени авторовите идеи за усъвършенстване на реформата: повишаване здравната култура на населението чрез сътрудничество между местната власт и университетите на територията на града и по-активното участие за повишаване на здравният му статус; прилагане на методи за оценка на направеното до момента от местната власт във функция „Здравеопазване“; за коректно отчитане на резултатите и за бъдещите действия; изграждане на системен подход за провеждане на профилактични здравни програми като част от Регионалната здравна политика; създаване на интегриран подход към въпросите на профилактиката на неинфекциозните заболявания и задълбочаващите се здравни неравенства на местно ниво; подобряване взаимодействието и координацията между общините и органите на Министерство на здравеопазването чрез нови механизми.

Научни трудове в тази област, съгласно приложената справка са: №№ В.3, Г6-4, Г6-5, Г7-7, Г7-8, допълнителни статия - 3.

По показател Е:

Доц. Цветкова участва в два национални образователно – научни и в два международни проекта. Тя е академичен наставник в национален научен /или образователен проект - 2бр. Съавтор е в едно учебно помагало и два учебника.

Ръководител е на трима дипломанти и на двама докторанти.

1. Станила Серьожева Стоева, магистър фармацевт, защитил дисертация на тема “Нови аспекти в течнохроматографския анализ на Capcitabine в проби от биологичен и небиологичен произход”.

2. Станислава Георгиева, магистър фармацевт, дисертация на тема „Характеристика на острите медикаментозни отравяния във варненска област за 30 годишен период”.

Доц. Цветкова има над 30 участия с пълнотекстови доклади в национални и международни научни форуми, като 22 от тях в България и 8 – в чужбина. Тя е член на организационния комитет на ежегодната научна конференция на Медицински колеж - Варна.

Активни и актуални са научните ѝ онлайн профили в: **Google Scholar, Research Gate, ORCID; PUBLONS.**

Доц. Цветкова е и член на редица български и чуждестранни научни дружества в областта на фармакоикономиката и управление на общественото здраве и по-

конкретно: Европейската партньорска мрежа на СЗО „Региони за здраве“; Българско научно дружество по общественото здраве (БНДОЗ); Българската асоциация по фармакоикономика (ISPOR Bulgarian Chapter).

По този показател са представени материали, достигащи 208, 91т., които надхвърлят изискуемият минимум от 100 точки. (съгласно условията на конкурса изискването за 80 т. по показател E15 не се прилага)

Обща оценка на учебно - преподавателската дейност

От приложената справка за учебната натовареност на доц. А. Цветкова е видно, че тя има над 10 години преподавателски стаж в МУ-Варна и изискуемия брой часове.

За периода от 2010г. до настоящия момент води лекции и упражнения в магистърска програма Фармацевтичен мениджмънт на ФОЗ на МУ - Варна по дисциплината „Приложни аспекти на икономическата теория в здравния и фармацевтичния сектор“, „Организация на работа и грижи при безрецептурно отпускани лекарствени продукти“, лекции и упражнения по дисциплините „Социална фармация и фармацевтично законодателство“ „Медицински изделия“ в МК - Варна, ръководител е на преддипломния стаж на помощник фармацевти и учебна практика в Медицински колеж - Варна. Участва в държавни изпитни комисии по специалност „Икономика на здравеопазването“ и в работни комисии към НЦОЗА по Оценка на здравните технологии за периода 2017-2019 година.

Доц. Цветкова участва като съавтор в учебник „Фармакоикономика“, „Методично ръководство за практическо обучение на студенти от професионално направление „Здравни грижи“ и учебно ръководство по социална фармация и фармацевтично законодателство, които се използват в обучението на студенти от различни специалности в МУ – Варна.

Бележки и препоръки

Препоръчвам в бъдеще да се прави по-прецизно разграничаване на ролите при участие в национални и международни проекти – кога се отнася до ръководител на проекта и кога до участие в проекта като ръководител на студенти, стажанти и екипи. В случая е направено такова смесване, но то не се отразява на броя точки, които надхвърлят изискуемия минимум.

По отношение на бъдещата научно-изследователска работа препоръчвам на Доц. Цветкова да систематизира резултатите от различните изследвания за социално

значими заболявания в едно общо издание на английски език като включи темите за дигитализация и електронно здравеопазване.

Лични впечатления от кандидата

Познавам доц. Антоанета Цветкова от студентка и наблюдавам с удовлетворение развитието ѝ като преподавател, изследовател и обществено ангажиран човек. С работата си като председател и член на общинските комисии по здравеопазване и образование, Доц. Цветкова организира и мотивира колегите и студентите в Медицински университет – Варна за участие в обществените инициативи и допринася за утвърждаване на университета като носител на социална отговорност и работа в полза на обществото. На международно ниво тя работи като представител на екипа на МУ – Варна и Община Варна в Европейската партньорска мрежа на СЗО „Региони за здраве“, като са осъществени редица успешни проекти и инициативи с международни и български партньори. В институционален план Доц. Цветкова работи отговорно за успешната подготовка и акредитация на специалностите в Медицински колеж – Варна и участва активно от позицията си в Община – Варна като потребител на кадри във всички акредитационни процедури на университета като представя постиженията и ролята му. С това тя допринася за поддържане и издигане на просперитета и имиджа на Медицински колеж и на Медицински университет – Варна на регионално, национално и международно ниво.

Доц. Цветкова се отличава с коректност, деликатност и висока професионална и лична отговорност. Лидерството и умението ѝ да мотивира хората, да търси и прилага иновации, както и да работи в условията на напрежение я правят предпочитан член на екипите, в които работи.

Заклучение

Доц. Антоанета Цветкова, д.и. участва в конкурса за професор с необходимия по обем и структура научни трудове. Тя има конкретни научни приноси свързани с усъвършенстването и доразвитието на съществуващата теория и методология, както и със значими обобщения и резултати, получени чрез интердисциплинарна дейност. Тя напълно покрива изискванията за заемане на академичната длъжност "професор", съобразно ЗРАСРБ и Правилника за условията и реда за придобиване на научните степени и заемане на академични длъжности в Медицински университет - Варна.

Академичното развитие на кандидата, постигнатите резултати в преподавателската и научно-изследователската дейност **ми дават основание да предложа на почитаемото Научно жури да избере** за професор в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, по научна специалност „Организация и управление извън сферата на материалното производство“ към МУ-Варна, Медицински колеж, УНС „Помощник фармацевт“, доцент Антоанета Здравкова Цветкова, д.и.

Дата: 25.05.2021 г.
гр. Варна

РЕЦЕНЗЕНТ:

/Проф. Т. Костадинова, д. и./